

KERPĖS (*LICHENES*), lichenizuoti grybai

Nesisteminė grybų grupė, pasižyminti specifiniu simbiotiniu gyvenimo būdu. Kerpių gniužulą sudaro grybo hifai (mikobiontas) ir dumblių bei melsvabakterijų ląstelės (fotobiontas). Kerpių rūšis nustatoma iš mikobionto rūšių. Tikslus rūšių skaičius nežinomas, svyruoja nuo 13 500 iki 18 000 rūšių (Lietuvoje apie 630). Didžiąją kerpių dalį sudaro aukšliagybiai, kita – papėdgrybiai. Pagal gniužulo išvaizdą kerpės skirstomos į žiauberiškąsias, lapiškąsias ir krūmiškąsias. Žiauberiškųjų kerpių gniužulas dažniausiai nesudaro struktūros, yra plėvelės, grūdelių, miltelių ar plutos pavidalo, kartais primena žvynelius, lapiškųjų gniužulas – stambus vienalakštis arba sudarytas iš kelių smulkesnių lakštelių, krūmiškųjų – statūs ar nusvirę krūmeliai, sudaryti iš pailgų cilindriškų ar plokščių lakštų. Kerpės auga lėtai. Jų amžius labai įvairus – nuo kelių sezonų (trumpaamžės) iki daugiau kaip 1000 metų (ilgaamžės). Paplitusios visame pasaulyje. Auga ant medžių žievės, medienos, akmenų, augalų liekanų, kitų kerpių, dirvožemyje, samanose. Tundroje, kalnuose ir smėlynuose kerpės dažnai užima didelius plotus ir sukuria savitas bendrijas. Kai kurios kerpės jautriai reaguoja į oro taršą ir todėl yra oro kokybės bioindikatoriai. Yra kerpių, kurios naudojamos vaistų, kvėpalų gamybai. Lietuvoje auganti islandinė kerpena nuo seno naudojama vaistams.

1 pav. Kerpės. Islandinė kerpena. Skutuotoji šiurė. Elininė šiurė. Miškinė šiurė. Žvaigždėtoji šiurė.

Vagotasis kežas.

Vamzdiškasis plynkežas.

Sieninė geltonkerpė.

Laumagaurė, kedenė, ramalina, briedragė